

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 758/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného JUDr. Júliou Vestenicovou, advokátska kancelária, Ševčenkova 5, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2 T 14/2013 a jeho rozsudkom z 26. mája 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 9/2014 a jeho rozsudkom z 26. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. mája 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená

podaním doručeným ústavnému súdu 21. mája 2015 vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2 T 14/2013 a jeho rozsudkom z 26. mája 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 9/2014 a jeho rozsudkom z 26. novembra 2014.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe označeného rozsudku špecializovaného súdu v spojení s označeným rozsudkom najvyššieho súdu bol sťažovateľ uznaný vinným (s ďalšími spoluodsúdenými) zo spáchania trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a ďalších súvzťažných trestných činov, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ argumentuje, že sa prvostupňový súd nevysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami týkajúcimi sa jeho osoby, ako aj skutkov kladených mu za vinu. Sťažovateľ namieta, že sú irelevantné a neakceptovateľné tvrdenia prvostupňového súdu, ktorými odmietol vykonanie sťažovateľom navrhovaných dôkazov s odkazom, že nebol dôvod im vyhovieť. Podľa názoru sťažovateľa argumentácia najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, ktorý v uvedenom smere odkázal na ustanovenie § 272 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) [„Súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolnosti, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými dôkazmi.“], nebola v okolnostiach veci sťažovateľa na mieste, pričom najvyšší súd nijako nevysvetlil dôvody odmietnutia dôkazných návrhov sťažovateľa.

Sťažovateľ uvádza, že najvyšší súd sa v odvolacom konaní vo svojom rozhodnutí obmedzil iba na stotožnenie sa s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia, avšak neuviedol

žiadne konkrétne skutočnosti, ktorými by vyvrátil relevantné tvrdenia uplatnené sťažovateľom v jeho odvolaní.

V sťažnosti ďalej sťažovateľ prezentuje tvrdenie, že v rozhodnutí najvyššieho súdu absentuje výrok o tom, ako sa odvolací súd vysporiadal s odvolaním sťažovateľa, keďže podľa sťažovateľom citovaného ustanovenia § 319 Trestného poriadku „Odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné“.

V sťažnosti sťažovateľ dôvodí, že skutkový záver o zaradení jeho osoby do pozície člena zločineckej štruktúry v postavení rozhodovacej a riadiacej zložky na 2. stupni úrovne riadenia konajúce súdy podložili jedinou výpoveďou špecifikovaného spolupracujúceho svedka, pričom nebol produkovaný žiaden ďalší dôkaz v podobe svedeckej výpovede, ktorý by túto skutočnosť potvrdzoval. Výpoveď uvedeného spolupracujúceho svedka namieta sťažovateľ ako nepravdivú a tendenčnú, motivovanú snahou získať antirepresívne výhody. Sťažovateľ prezentáciou podrobného, vlastného popisu jednotlivých skutkových okolností spochybňuje logickosť a pravdivosť výpovede dotknutého svedka. Sťažovateľ spochybňuje vierohodnosť výpovedí týkajúcich sa jednotlivých súvzťažných skutkov kladených mu za vinu aj u ďalších špecifikovaných spolupracujúcich svedkov. V nadväznosti na to sťažovateľ uvádza: *«Sťažovateľ vo svojom odvolaní namietal a poukazoval i na postup orgánov činných v trestnom konaní pri „spolupráci“ s tzv. „spolupracujúcimi svedkami“. K námietkam uvádzaným sťažovateľom o tom, že v prípade takýchto svedkov ide nepochybne o produkty „obchodu“ medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a týmito svedkami, ktorí sa svojimi výpoveďami snažia dosiahnuť výhody, sa Najvyšší súd vyjadruje len čiastočne a tendenčne. Neakceptovateľná je však argumentácia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý na jednej strane takýto postup ospravedlňuje zákonnou úpravou povoľujúcou uvedené a na strane druhej v danej súvislosti argumentuje prioritou záujmu spoločnosti na umožnení odhalenia a dokázania určitého druhu trestnej činnosti a jej najnebezpečnejších páchatel'ov, pričom uvedené povyšuje na podstatu legislatívneho riešenia. Tu je nutné Najvyššiemu súdu vytknúť, že evidentne v danej súvislosti opomína otázku vierohodnosti výpovede takýchto svedkov.»*

Sťažovateľ argumentuje, že na rozpory vo výpovediach týchto svedkov poukazoval, a je toho názoru, že sa konajúcim súdom nepodarilo pravdivosť skutočností vyplývajúcich z výpovedí týchto svedkov preukázať.

Pod namietané porušenie svojho „práva na spravodlivý súdny proces“ sťažovateľ subsumoval aj argumentáciu, v rámci ktorej dôvodí porušením relevantných ustanovení § 246 ods. 1 a 2 a § 252 ods. 1 Trestného poriadku upravujúcich účasť náhradného sudcu na pojednávaní, a to konkrétne v situácii výsluchu chráneného svedka realizovaného prostredníctvom tzv. telemostu, kde takisto namieta, že bol daný inštitút využitý „bez toho, aby odôvodnenosť o jeho bezpečnosť bola v akomkoľvek smere opodstatnená“.

Porušenie „práva na spravodlivý proces“ vidí sťažovateľ aj v udelení trestu prepadnutia majetku a v tejto súvislosti uvádza: „... súdy oboch stupňov nesprávne aplikovali trest prepadnutia majetku. V prípade sťažovateľa je nutné uviesť, že nerešpektovali skutočnosť o jeho podnikateľských aktivitách, ako aj pôvod nadobudnutia majetku sťažovateľa a to i napriek skutočnosti, že tento sťažovateľ preukázal listinnými podkladmi, ktorými sa však špecializovaný trestný súd nezaoberal.“

Vo vzťahu k skutkom kvalifikovaným rozsudkom špecializovaného súdu ako trestné činy nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami a poškodzovania cudzej veci spáchané v jednočinnom súbehu, z ktorých spáchania bol sťažovateľ uznaný vinným, dôvodí sťažovateľ porušením princípu právnej istoty. Sťažovateľ tu poukazuje na trestné stíhanie spoluobvineného za uvedené trestné činy, ktoré bolo pred ukončením vyšetrovania vylúčené na samostatné konanie, v rámci ktorého bol potom označený obvinený spod obžaloby oslobodený, pretože „nebolo preukázané, že sa stali skutky kladené mu za vinu“. Z uvedených skutočností vyvodzuje sťažovateľ všeobecný záver, že ku skutkom subsumovaným pod predmetné trestné činy nikdy nedošlo.

Sťažovateľ tiež namieta porušenie tzv. obžalovacej zásady argumentujúc, že špecializovaný súd skutok v bode I rozsudku neprípustne modifikoval v porovnaním so znením podanej obžaloby.

Na základe celej argumentácie obsiahnutej v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti nálezom, ktorým by vyslovil porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2 T 14/2013 a jeho rozsudkom z 26. mája 2014 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 9/2014 a jeho rozsudkom z 26. novembra 2014, namietaný rozsudok špecializovaného súdu a namietaný rozsudok najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa osoby sťažovateľa zrušil, vec vrátil špecializovanému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal finančné zadost'učinenie v sume 7 000 €, ako aj úhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy ustanoví podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

II. 1 K námietke porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy označeným rozsudkom špecializovaného súdu

Podľa princípu subsidiarity uplatňovaného v rozhodovacej činnosti ústavného súdu, nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť ochrana ústavnosti výlučne úlohou ústavného súdu. Ochrana ústavnosti je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov

verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Z obsahu sťažností a jej príloh je zrejmé, že namietaný rozsudok špecializovaného súdu vrátane postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného najvyšším súdom na základe podaného odvolania sťažovateľa. Odvolacie konanie bolo skončené namietaným rozsudkom najvyššieho súdu. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv prvostupňovým rozsudkom špecializovaného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum sťažnosťou prezentovaného porušenia označených základných práv zaručených ústavou namietaným rozsudkom špecializovaného súdu, preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomocí.

II. 2 K námietke porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy označeným rozsudkom najvyššieho súdu

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by mali

za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov veci uvádzaných účastníkmi konania.

Ústavný súd sa v rámci posúdenia sťažnosti sťažovateľa oboznámil s dôvodmi odvolania sťažovateľa, ktoré voči namietanému rozsudku špecializovaného súdu sťažovateľ uplatnil.

Vo všeobecnosti je jadro argumentácie sťažovateľa v uplatnenom odvolaní postavené na tvrdení o absencii dôkazov preukazujúcich vinu sťažovateľa, konkrétne jeho členstvo v zločineckej skupine v pozícii rozhodovacej a riadiacej zložky na 2. stupni úrovne riadenia, ako aj vinu sťažovateľa vo vzťahu k ostatným súvzťažným skutkom kvalifikovaným ako trestné činy výtržníctva; hrubého nátlaku; vydierania; poškodzovania cudzej veci; nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi a nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. V nadväznosti na to vytýka sťažovateľ prvostupňovému súdu zmarenie jeho práva na obhajobu zamietnutím ním ponúknutých relevantných dôkazných návrhov. Ďalej sťažovateľ spochybňuje kvalitu dôkaznej situácie postavenej podľa jeho tvrdení na výpovediach spolupracujúcich svedkov pochybnej hodnoty, bez podpory ďalších priamych či nepriamych dôkazov. Sťažovateľ takisto namieta porušenie tzv. obžalovacej zásady v prípade prvého bodu výroku rozsudku, ktorým bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu podľa ustanovení § 296 Trestného zákona, keď podľa jeho názoru jednota skutku formulovaného v obžalobe nebola v porovnaní so skutkovým ustálením obsiahnutým v odsudzujúcom rozsudku zachovaná. Okrem argumentácie označeného charakteru ústavný

súd v odôvodnení odvolania postrehol aj ďalšie námietky totožné s časťou odôvodnenia sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, ktoré sa týkali výpovede tzv. spolupracujúceho svedka, vykonanej prostredníctvom telemostu. Sťažovateľ tu namieta nesplnenie podmienok pre realizáciu tohto inštitútu, v určitom smere obkliešťujúceho práva obhajoby, pretože zastáva názor, že v danom prípade nebola splnená podmienka opodstatnenej obavy o bezpečnosť tohto svedka a takisto nebola pri realizácii označeného výsluchu zabezpečená účasť náhradného sudcu v zákonom predpísanom rozsahu. V uplatnenom odvolaní sa tiež objavili námietky vzťahujúce sa na sťažovateľovi uložený trest prepadnutia majetku.

Ústavný súd pristúpil k preskúmaniu odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľom označených článkov ústavy, ktorých porušenie namieta. Na tomto mieste ústavný súd opätovne pripomína, že v danom prieskume nebolo jeho úlohou preverovať úplnosť a správnosť skutkových zistení konajúcich súdov. Uvedený prieskum vykonal ústavný súd v medziach svojich právomocí, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia namietaného rozsudku najvyššieho súdu a ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorú konajúce súdy vo veci sťažovateľa aplikovali, inými slovami, ústavnú udržiateľnosť napadnutého rozsudku.

Ako už bolo povedané, sťažovateľ v odvolaní (a tiež v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu) v prevažnej miere postavil svoju argumentáciu na tvrdeniach o nedostatkoch dôkaznej situácie, ktorá bola základom odsudzujúceho rozsudku; na spochybnení vierohodnosti svedectva spolupracujúcich svedkov; na námietkach o porušení jeho práva na obhajobu nezdôvodneným zamietnutím jeho relevantných dôkazných návrhov; ako aj na ďalších tvrdeniach o procesnom pochybení konajúcich súdov (porušenie obžalovacej zásady; absencia výroku o zamietnutí odvolania; porušenie ustanovení týkajúcich sa účasti náhradného sudcu a ustanovení o možnostiach vypočutia svedka pomocou technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu).

V úvode odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd poznamenal, že sa zaoberal odvolacími námietkami obžalovaných, ktoré boli pre rozhodnutie relevantné a ak bola riešená otázka aspoň sčasti sporná. Najvyšší súd dôvodil: *«Čo sa týka skutkových zistení*

súdu prvého stupňa (a to sa opäť týka aj skutkov v bode II. napadnutého rozsudku), tieto sú spochybňované vo všetkých odvolaniach obžalovaných tézou o nevierohodnosti výpovedi svedkov, ktorí sa sami podieľali na prejednávanej alebo s ňou súvisiacej trestnej činnosti, avšak vo vzťahu k ich osobám boli použité osobitné trestnoprocesné inštitúty (napr. dočasné odloženie vznesenia obvinenia, prerušenie trestného stíhania, dohoda o vine a treste), tzv. odklony, ktoré umožňujú nepostihnúť alebo na základe súčasnej osobitnej úpravy trestného zákona miernejšie postihnúť dotknutého páchatel'a, a to aj v súvislosti s jeho výpoveďou proti iným páchatel'om. Podstatou takéhoto legislatívneho riešenia je prioritá záujmu spoločnosti na umožnení odhalenia a dokázania určitého druhu trestnej činnosti a jej najnebezpečnejších páchatel'ov.

Rozsiahle námietky označujú také výpovede (najmä výpoveď svedka [REDACTED]), za nepoužiteľné, nakoľko sú produktom „obchodu“ medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a páchatel'mi trestnej činnosti, ktorého predmetom je usvedčenie iných páchatel'ov.

Je predovšetkým potrebné uviesť, že svedka je v popísanej procesnej situácii možné vypočuť, ide o postup upravený zákonom. Tento postup umožňuje v súvislosti s výpoveďou o trestnej činnosti iných osôb (resp. zároveň aj o vlastnej trestnej činnosti) naozaj získať vyššie uvedenú výhodu. Ide však o legálny benefit, ktorý teda výpoveď svedka procesne nediskriminuje. Takáto výpoveď je zákonným dôkazom, čo neznamena, že výpoveď je pravdivá, neznamená to však ani opak.

Výpovede dotknutých svedkov (slangovo niekedy označovaných „kajúcnici“) podliehajú voľnému hodnoteniu dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., rovnako, ako každý iný dôkaz.

Zo zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplýva, že nie je zákonom predpísané, akým spôsobom (akým dôkazom, resp. dôkazmi) musí byť určitá okolnosť dokázaná (pokiaľ ide o druh alebo počet potrebných dôkazov). Rozhodujúca je konkrétna dôkazná situácia.

Žiadnym dôkazom teda nie je súd pri posudzovaní určitej skutkovej okolnosti viazaný, zároveň však žiaden zo zákonom súladných dôkazov nie je v tomto smere ako podklad pre rozhodnutie vylúčený. Na základe ktoréhokoľvek legálneho dôkazu môže byť uznaná vina v trestnom konaní (neplatí však, že na základe určitého dôkazu alebo dôkazov vina uznaná byť musí).

V zásade teda neplatí ani téza, že na základe výpovede svedka „kajúcnika“ nemôže byť uznaná vina, resp. môže byť uznaná vina len vtedy, ak je ohľadom určitej okolnosti táto výpoveď potvrdená inými výpoveďami alebo inými dôkazmi.

Výpoveď takého svedka (pri jej voľnom hodnotení) môže byť (potenciálne) ovplyvnená snahou dosiahnuť vlastnú antirepresívnu výhodu.

Na druhej strane, svedok v čase svojej výpovede (najmä keď je vypočutý už v prípravnom konaní) nevie, či a s akými dôkazmi bude táto výpoveď konfrontovaná. Jeho rozhodnutie „pomôcť si“ je teda realizovateľné práve v prípade, ak hovorí pravdu, a naopak, rizikové pre prípad, že sa svedkom uvádzané okolnosti ukážu ako fiktívne, čo by jeho osobnú pozíciu mohlo skomplikovať.

Oba tieto faktory sa vo sfére hodnotenia dôkazov stretávajú a je potrebné sa s nimi vyrovnáť v konkrétnom prípade, vzhľadom na jeho okolnosti.

V prejednávanej veci, vo vzťahu ku skutku v bode I. odvolací súd skutkové závery ŠTS nespochybnil pokiaľ ide o existenciu zločineckej skupiny a členstvo v nej (činnosť pre túto skupinu a jej podporu) u tých osôb, ohľadom ktorých ponechal napadnutý rozsudok nedotknutý. Táto okolnosť sa týka aj hodnotenia výpovedí vyššie charakterizovaných svedkov (uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku), vrátane svedka [REDACTED].

Pri hodnotení dôkazov, najmä svedeckých výpovedí je dôležitá ich podstata, zameraná na základ predmetného skutku ako trestného činu, v tomto prípade existenciu zločineckej skupiny s jej určitým zameraním a jej základnú riadiacu štruktúru – nie všetky čiastkové, parciálne okolnosti jednotlivých vykonávaných postupov.

Takto vymedzená podstata skutku zodpovedá aj iným, a to aj objektívne zisteným reáliám, do ktorých sú údaje o existencii a činnosti skupiny [REDACTED] zasadené (napr. výbuchy a podpálenie vozidla v troch prípadoch uvedených v skutku v bode II.- 6, požiare v bode II.-1 a II.-10). To potom spolupôsobí pri posudzovaní aj ďalších dokazovaných okolností, ako to pri hodnotení dôkazov učinil ŠTS, avšak s korekciami oproti obžalobe v prípade odôvodnených pochybností (na čo naviazal vo svojom rozhodnutí aj najvyšší súd). V prípade skutku v bode I. ide o oslobodenie obžalovaných spod obžaloby v zmysle výroku oboch rozsudkov.

Naopak, nie je možné použiť na spochybnenie existencie zločineckej skupiny obhajobou prezentované námietky, skutkovo smerujúce k popretiu jej založenia a činnosti

alebo k verzii, že v prípade údajov niektorých svedkov (typicky svedka [REDACTED]) ide o výlučne nimi páchanú trestnú činnosť, postihu za ktorú sa chcú vyhnúť podporou policajne vytvorenej fikcie o zločineckej skupine.

Skupina [REDACTED] sa (pri reálnom hodnotení vykonaných dôkazov) vyznačovala demonštratívnu prezentáciou svojej existencie, čo malo zabezpečiť aj predchádzanie odporu a zabezpečenie hladkej spolupráce osôb, ktoré boli predmetom jej pôsobenia (a teda minimalizáciu nutnosti príslušných foriem nátlaku).

Nemôžu svedecké výpovede (k čomu tiež smerujú odvolacie námietky) dosiahnuť úplnú jednotu a zhodu v každej „realizačnej“ okolnosti jednotlivých vykonávaných činností a použitých postupov (čo by naopak pôsobilo vzhľadom ku širokému okruhu dokazovaných skutočností a časovému odstupu umelo a pochybne). Dôležitá je, ako už bolo uvedené, podstata skutku z hľadiska konania páchatel'a, v ktorom zákon vidí (zákonnými znakmi definuje) trestný čin (v prejednávanej veci trestné činy uvedené v bode I. a II. napadnutého rozsudku a trestné činy uvedené v tomto rozsudku). Tieto okolnosti musia byť (a v rozsahu finálneho odsúdenia po rozhodnutí v odvolacom konaní sú) spoľahlivo dokázané.

Odvolacie námietky (opäť prakticky všetkých obžalovaných, ktorých sa týka výrok v bode I., ale aj v bode II. napadnutého rozsudku) smerujú k okolnosti, že predchádzajúcim rozsudkom ŠTS, sp.zn. BB-4T/48/2013, z 3. decembra 2013 bol obžalovaný [REDACTED] podľa § 285 písm. a/ Tr. por. oslobodený spod obžaloby zo skutku, obžalobou právne kvalifikovaného ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., ktorý vo vzťahu k jeho osobe zodpovedá skutku v bode I obžaloby v aktuálne prejednávanej veci, ako aj z ďalších trestných činov (okrem iného zo skutku, ktorý zodpovedá vo vzťahu k jeho osobe v prejednávanej veci skutku v bode 10 obžaloby, resp. v bode II. – 6 napadnutého rozsudku), pričom odvolanie prokurátora proti vyššie uvedenému rozsudku (iného senátu než rozhodujúceho v aktuálne prejednávanej veci) ŠTS bolo (iným než aktuálne rozhodujúcim) senátom najvyššieho súdu ako nedôvodne zamietnuté uznesením, sp. zn. 3To 1/2014, z 18. júna 2014. Nie je teda (podľa odvolateľov) možné, aby bolo jednak rozhodnuté, že sa predmetné skutky nestali (nebolo dokázané, že sa stali – v prvom prípade) a jednak rozhodnuté, že sa stali a že ich spáchali konkrétne osoby (v prejednávanej veci).

K tomu je jednak potrebné uviesť, že z hľadiska trestného stíhania sa skutok vždy viaže na osobu obvineného (v konkrétnom konaní), čoho sa týka i prekážka právoplatne rozhodnutej veci podľa § 9 ods. 1 písm. e) Tr. por. (ktorá tu nie je daná). V nastalej situácii ide o samostatne, proti rôznym osobám podané obžaloby, o ktorých (navyše) rozhodovali rôzne senáty ŠTS i jeho nadriadeného (najvyššieho) súdu.

V každej veci je dôkazná situácia posudzovaná samostatne (a môže byť odlišná), každý sudca, resp. senát teda hodnotí dôkazy vo svojej veci nezávisle a autonómne.

V súvislosti s tým, čo bolo uvedené, môže nastať situácia, že niektorý z obžalobou predpokladaných spoločných páchatel'ov toho istého skutku (trestného činu) môže byť odsúdený a iný taký obžalovaný môže byť spod obžaloby oslobodený (bez ohľadu na to, či boli tieto osoby postavené pred súd na základe jednej obžaloby, teda v jednom súdnom konaní alebo na základe dvoch alebo viacerých obžalôb, teda v dvoch alebo viacerých súdnych konaniach). Ku takej situácii pritom došlo aj v prejednávanej veci, a to práve vo vzťahu ku skutku v bode 1 obžaloby (v definitívnom vyjadrení 10 odsúdených napadnutým a týmto rozsudkom, plus obžalovaný [REDACTED] na základe dohody o vine a treste, a oproti tomu sedem oslobodených – piati súdom prvého stupňa a dvaja odvolacím súdom).

Možno dodať, že v predchádzajúcej veci išlo o dôvod oslobodenia podľa § 285 písm. a/ Tr. por. (nedokázanie stania sa skutku), išlo však o obžalobu podanú proti jedinému obžalovanému. V prejednávanej veci boli siedmi obžalovaní spod obžaloby podľa § 285 písm. c/ Tr. por. (nebolo dokázané, že spáchali skutok v bode 1 obžaloby), keďže dôkazná situácia vyvolávala taký záver oproti dokázaniu spáchania tohto činu inými (desiatimi) obžalovanými osobami (v tejto veci podanou obžalobou).

Ide o okolnosti, ktoré sú aj navonok zrejmé, odvolací súd ich však považoval za potrebné zdôrazniť vo vzťahu ku dvom rozhodnutiam (iných senátov) najvyššieho súdu, týkajúcim sa tých istých skutkov (aj keď rôznych obžalovaných).»

Ústavný súd v prvom rade upriamuje pozornosť na právnu úpravu týkajúcu sa najvyšším súdom spomenutých „benefitov“ poskytovaných obvinenému za zákonom ustanovených podmienok, a to výmenou za jeho pomoc pri objasňovaní špecifikovaných druhov trestnej činnosti. Ide o ustanovenia § 205 ods. 1 Trestného poriadku o dočasnom odložení vznesenia obvinenia spolupracujúcemu svedkovi, § 215 ods. 3 Trestného poriadku

o zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného, § 218 ods. 1 Trestného poriadku o podmienenečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného a § 228 ods. 3 Trestného poriadku o prerušení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného.

Zo znenia samotnej zákonnej úpravy vyplýva, že zákonodarca v záujme postihnutia závažných foriem trestnej činnosti, u ktorej je jej objasňovanie, takpovediac zvonku, veľmi sťažené, v niektorých prípadoch takmer nemožné (napr. zistenie štruktúry zločineckej skupiny), stanovil ako legitímny cieľ záujem spoločnosti na vyšetrení takejto trestnej činnosti, pričom tento povýšil nad záujem potrestať jedného z jej „menej aktívnych“ aktérov, ktorý orgánom činným v trestnom konaní poskytne pri plnení danej úlohy nezanedbateľnú súčinnosť.

Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v otázke tzv. korunných svedkov poskytujúcich pomoc pri odhaľovaní trestnej činnosti výmenou za beztrestnosť alebo iné výhody upozornila na potrebu osobitnej obozretnosti pri použití takýchto výpovedí, súčasne však ESLP v tomto kontexte konštatoval, že skutočnosť použitia výpovede podozrivého, ktorý bol zbavený obvinenia, nie je ešte sama osebe dôvodom na vyslovenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie (pozri rozhodnutie ESLP vo veci Atanasov proti Bulharsku, z 3. 3. 2009, č. 20309/02), a to dokonca ani v takých prípadoch, keď je odsúdenie páchatel'a založené v určujúcej miere práve na výpovedi takéhoto svedka (pozri napr. rozhodnutia ESLP vo veciach Cornelis proti Holandsku, z 25. 5. 2004, č. 994/03; Lorse proti Holandsku, z 27. 1. 2004, č. 44484/98; Verhoek proti Holandsku, z 27. 1. 2004, č. 54445/00). V záujme zaistenia spravodlivosti konania je však prirodzenou požiadavkou adresovanou konajúcemu súdu dôkladná analýza vierohodnosti týchto výpovedí.

Je teda zrejmé, že postup orgánov činných v trestnom konaní a následne konajúcich súdov, ktoré využili zákonodarcom ukotvený, a teda úplne legálny inštitút spolupracujúceho svedka, nemožno považovať a priori za defektný prvok oslabujúci hodnotu dôkaznej situácie, ku ktorej sa súdy s pomocou takýchto výpovedí dopracovali. Tak, ako to vyplýva z judikatúry ESLP, ale napokon aj z relevantných ustanovení Trestného poriadku (zásada náležitého zistenia skutkového stavu a zásada voľného hodnotenia dôkazov) v záujme vylúčenia potenciálneho nebezpečenstva účelových, nepravdivých výpovedí je povinnosťou

súdu vykonať dôslednú preverku hodnovernosti, a teda kvality takto podaných svedectiev, ktorej prípadné zanedbanie by mohlo signalizovať porušenie garancií spravodlivého procesu.

Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že ustálenie skutkového stavu ako základu pre uznanie viny sťažovateľa opreli sudy jednak o súbor výpovedí viacerých svedkov, pričom bola výpoveď spolupracujúcich svedkov súčasne vyhodnocovaná aj vo vzťahu k celému komplexu relevantných skutočností produkovaných v procese dokazovania v súlade so zásadami náležitého zistenia skutkového stavu a voľného hodnotenia dôkazov podľa ustanovení § 12 ods. 10 a 12 Trestného poriadku. Najvyšší súd tiež prezentoval východiskovú logickú úvahu, ktorú aplikoval v procese voľného hodnotenia výpovede spolupracujúceho svedka, kde poukázal na prirodzený mechanizmus konfrontácie obsahu takejto výpovede s inými relevantným informáciami získanými v dôkaznom procese, s ktorým svedok musí počítať a ktorý takýmto spôsobom reguluje jeho svedeckú „disciplínu“.

Najvyšší súd sa v osobitných pasážach odôvodnenia (pozri s. 82 až 95 rozsudku najvyššieho súdu) venoval odvolacím námietkam sťažovateľa, ktorými sa snažil sťažovateľ spochybníť súdom vykonaný proces hodnotenia dôkazov a výsledné skutkové závery týkajúce sa súvzťažných skutkov (trestné činy výtržníctva; hrubého nátlaku; vydierania; poškodzovania cudzej veci; nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi a nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami) spoluvytvárajúcich základnú líniu trestnej veci sťažovateľa (existencia zločineckého zoskupenia). Uvedené časti odôvodnenia obsahujú veľmi podrobnú argumentáciu, v rámci ktorej sa najvyšší súd v podrobnostiach konfrontoval so sťažovateľom prezentovanou interpretáciou jednotlivých skutkových okolností.

V neposlednom rade sa najvyšší súd vysporiadal aj s dôkaznou iniciatívou obhajoby, keď vo všeobecnosti okolnosti, na ktoré sa odvolávala strana obhajoby a ktoré mali byť preukázané ňou navrhovanými dôkazmi, kvalifikoval ako okrajové, zamerané mimo podstatu skutkov naplňujúcich zákonné znaky trestného činu, v niektorých prípadoch ako zjavne účelové, nereálneho charakteru. V nadväznosti na to najvyšší súd podrobne ku každému zo sťažovateľom uplatnených a súdom neakceptovaných dôkazných návrhov logicky vysvetlil dôvody ich odmietnutia.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd na odvolacie námietky sťažovateľa reflektoval, vysporiadal sa s nimi a sťažovateľovi poskytol náležitú odpoveď v podobe argumentov majúcich logický charakter. Vo svojom rozhodnutí najvyšší súd predstrel aj čiastkovú argumentáciu – podrobnú interpretáciu právnej úpravy regulujúcej osobitnú dôkaznú kategóriu – svedectvo spolupracujúceho svedka, ktorá plne konvenuje odporúčaniam plynúcim z judikatúry ESĽP. Tu tiež najvyšší súd sťažovateľovi vysvetlil, ako sa v procese hodnotenia dôkazov s predmetným dôkazným produktom vysporiadal, a to aj v kontexte dôkazných návrhov obhajoby.

Ústavný súd odpoveď najvyššieho súdu na vymedzené odvolacie námietky sťažovateľa hodnotí ako vyčerpávajúcu, postavenú na logických základoch, plne zodpovedajúcu kritériám stanoveným pre kvalitné odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov judikatúrou ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené považuje ústavný súd sťažnosť v časti označených námietok za zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľ porušenie svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vidí, tak ako to sám v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu prezentoval, v absencii výroku, ktorým sa mal najvyšší súd vysporiadať s uplatneným odvolaním sťažovateľa.

Z obsahu namietaného rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd odvolaniu sťažovateľa čiastočne vyhovel jednak vo vzťahu k výroku o vine v odsudzujúcej časti (u skutkov v bode II.-3 a II.-4), ako aj vo vzťahu k výroku o treste, keďže mu trest odňatia slobody uložený prvostupňovým súdom vo výmere 24 rokov svojím rozhodnutím zmiernil na výmeru 22 rokov.

Najvyšší súd k aplikácii ustanovenia § 319 Trestného poriadku uviedol:

„Odvolací súd podľa § 319 Tr. por. zamietne odvolanie, ak je v celom rozsahu nedôvodné. Pri čiastočnej dôvodnosti odvolania zruší dôvodne napadnutú časť (výrok alebo výroky) rozsudku a nedôvodne napadnutý výrok ponechá nedotknutý; vždy však zruší výrokom o vine podložené výroky v prípade uvedenom v § 321 ods. 2 veta druhá a ods. 3 Tr. por. (ex lege).

Ak odvolací súd ponechá odvolaním nedôvodne napadnutú časť rozsudku nedotknutú, pretože na základe tohto, čiastočne aj dôvodného odvolania, alebo na základe

odvolaním vyvolaného zákonného prieskumu (§ 317 ods. 2 Tr. por.), zrušil inú časť napadnutého rozsudku, má nevyhovenie odvolaniu, vo vzťahu ku odvolacím súdom nedotknutej časti napadnutého rozsudku, právne účinky zamietnutia odvolania (§ 319 Tr. por.). Od toho sa potom odvíja právoplatnosť výroku rozsudku, napadnutého neúspešnou časťou odvolania, a to podľa ustanovenia § 183 ods. 1 písm. b) bod 3. Tr. por., ktoré je na tento účel potrebné vyložiť extenzívne.“

Ako z uvedených skutočností vyplýva, u sťažovateľa nešlo o situáciu nedôvodnosti odvolania v celom rozsahu, keď odvolací súd postupuje v zmysle ustanovenia § 319 Trestného poriadku a celé odvolanie ako nedôvodné výrokom zamietne. V prípade sťažovateľa bola odvolacím súdom zistená čiastočná dôvodnosť odvolania, ktorá sa prejavila aj v zrušení a následnej zmene špecifikovaných častí výrokov rozsudku. Následne postupoval najvyšší súd v intenciách prezentovanej interpretácie, a teda vo vzťahu k zostávajúcej nedôvodne napadnutej časti rozsudku neformuloval osobitný výrok o zamietnutí danej časti odvolania, pretože, tak ako to najvyšší súd v odôvodnení rozsudku uviedol, „*má nevyhovenie odvolaniu, vo vzťahu ku odvolacím súdom nedotknutej časti napadnutého rozsudku, právne účinky zamietnutia odvolania*“.

Ústavný súd konštatuje, že postup najvyššieho súdu, proti ktorému smerujú popísané námietky sťažovateľa obsiahnuté v sťažnosti, sa opieral o aplikáciu zákonného ustanovenia, ktorej predchádzala zrozumiteľná interpretácia, v rámci ktorej konajúci súd sťažovateľovi náležite vysvetlil, akým spôsobom sa vysporiadal s ním uplatneným odvolaním v kontexte jeho individuálnej situácie.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené námietky sťažovateľa v označenej časti posúdil ako zjavne neopodstatnené.

Sťažovateľ v podanej sťažnosti kopíroval aj jednu z odvolacích námietok o porušení tzv. obžalovacej zásady pri prejednávaní jeho trestnej veci.

Najvyšší súd v tomto smere v odôvodnení rozsudku uviedol:

«Otázka totožnosti skutku u viacerých odvolateľov (táto námietka sa v jej všeobecnej charakteristike týka i skutkov v bode II. výroku napadnutého rozsudku).

Uplatnené odvolacie námietky v tomto smere nie sú dôvodné.

Pojem totožnosti (identity) skutku vyložila súdna prax vo svojom dlhoročnom vývoji pomerne voľne.

Takou totožnosťou sa rozumie jedinečnosť, resp. nepochybná identifikácia skutku ako udalosti vo vonkajšom svete. Totožnosť skutku je zachovaná, ak je zachovaná totožnosť konania páchatel'a alebo totožnosť jeho následku, a to aspoň v relevantnej (podstatnej) časti.

Ak sa teda vykonaným dokazovaním zistia odlišné okolnosti žalovaného činu, avšak vyššie uvedené kritéria sú zachované, súd je povinný skutok (skutkovú vetu) upraviť v odsudzujúcom rozsudku a rozhodnúť o ňom ako o trestnom čine (ak sú naplnené zákonné znaky tohto činu).

Čiastkovo odlišné okolnosti miesta, času, spôsobu spáchania alebo následku činu teda neznamenajú porušenie totožnosti skutku, je potrebné, aby skutok, pre ktorý bol páchatel' uznaný za vinného, zodpovedal skutku, pre ktorý bolo vznesené obvinenie a podaná obžaloba, a to podľa vyššie uvedených kritérií.

Tieto kritéria sú v prípade skutku v bode I. výroku napadnutého rozsudku (i v prípade ostatných skutkov finálneho odsúdenia, teda v súhrnej jednote obsahu výrokov rozsudku ŠTS a najvyššieho súdu), splnené.

Skutok v bode I. napadnutého rozsudku korešponduje bodu 1 podanej obžaloby i pri jeho súdom vykonanej vecnej úprave (vylúčením konania proti obž. [REDAKOVANÉ] zo spoločného konania a oslobodením viacerých obžalovaných spod obžaloby ide aj o úpravu personálnu).

Podstatou dotknutého skutku je vytvorenie štruktúry spoločenstva [REDAKOVANÉ] obžalovaným [REDAKOVANÉ] so zameraním skupiny na určité druhy trestnej činnosti, páchanej v Bratislave a jej širšom okolí od roku 2005 a členstvo ďalších osôb v tomto zoskupení, ako aj činnosť pre zoskupenie a jeho podpora, pričom ide o konanie zodpovedajúce ustanoveniu § 296 Tr. zák.

Rôzne formulované námietky (prakticky u všetkých odsudzujúcim rozsudkom dotknutých obžalovaných), zamerané na mechanické porovnávanie obžaloby (bodu 1) rozsudku (bodu I.), sú v zmysle skôr uvedeného výkladu vecne neopodstatnené.

Nie sú dôvodné ani námietky, smerujúce k nenaplneniu znakov skutkovej podstaty zločinu podľa § 296 Tr. zák., vzhľadom na legálnu definíciu zločineckej skupiny uvedenú

v § 129 ods. 4 Tr. zák. Táto kvalifikačná otázka je podrobne rozobraná v odôvodnení napadnutého rozsudku.

Sankčná vynutiteľnosť vlastných pravidiel je primárne daná povedomím vzťahu nadriadenosti a podriadenosti v rámci skupiny a možným násilným pôsobením na podriadenú osobu a nemusí sa navonok (trestaním) prejavíť pri každom porušení zaužívanej povinnosti. Také porušenie podriadenými osobami nie je vzhľadom na ilegálny, a teda utajovaný charakter pôsobenia skupiny, jej nadriadenými článkami ani vždy zistiteľné. Pre tieto články je podstatné, aby prebiehal finančný transfer od podriadených štruktúr, ktorým sa napĺňa účel vytvorenia skupiny.

V prejednávanej veci boli vzťahy nadriadenosti a podriadenosti rešpektované a pozícia vedenia skupiny nebola spochybnená, aj keď bola pre prípad znemožnenia vodcovstva [REDAKOVANÉ] alternovaná ([REDAKOVANÉ]). Násilné pôsobenie vo vzťahu ku kriminálne závadným osobám bolo potrebné smerovať voči konkurenčným skupinám ([REDAKOVANÉ]), pričom v rozsahu pokrytom výrokom odsudzujúceho rozsudku je prejavom konkurenčného boja skutok v bode II.-6 (útok voči [REDAKOVANÉ] a s ním spolupracujúcimi osobám).»

Najvyšší súd v odpovedi na predmetnú odvoláciu námietku sťažovateľovi náležite vysvetlil podstatu tzv. obžalovacej zásady, kde zdôraznil ako podmienku zachovania identity skutku zachovanie totožnosti skutku v jeho relevantných, podstatných častiach týkajúcich sa konania páchatel'a a jeho následku. Na základe uvedeného vyhodnotil najvyšší súd námietky odvolateľov (vrátane námietok sťažovateľ'a) ako mechanické porovnávanie obžaloby a rozsudku v okrajových, parciálnych okolnostiach žalovaného činu, kde odvolateľmi prezentované čiastkové odlišnosti týkajúce sa miesta, času, spôsobu spáchania alebo následku činu z hľadiska zachovania identity skutky kvalifikoval ako irelevantné, nezasahujúce do podstaty skutku. V nadväznosti na to najvyšší súd špecifikoval a ozrejmil spomínané esenciálne znaky týkajúce sa existencie a činnosti zločineckej skupiny ako základu súvzťažnosti všetkých skutkov obsiahnutých v odsudzujúcom rozsudku.

Ústavný súd hodnotí najvyšším súdom prezentovanú interpretáciu tzv. obžalovacej zásady a na ňu nadväzujúce zdôvodnenie jej rešpektovania v posudzovanej trestnej veci sťažovateľ'a ako dostatočne vyčerpávajúcu odpoveď na odvolacie námietky sťažovateľ'a.

Súčasne je toho názoru, že právny záver najvyššieho súdu o jej rešpektovaní korešponduje skutkovým okolnostiam posudzovanej trestnej veci, bez zjavných logických protirečení. Vzhľadom na uvedené považuje ústavný súd sťažnosť v časti označenej námietky za zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľ ďalej ústavnému súdu predostrel námietku porušenia svojich označených základných práv spôsobom, keď mala byť v rámci súdneho konania v jeho trestnej veci realizovaná neštandardná forma výsluchu svedka, výsluch prostredníctvom technického zariadenia určeného na prenos zvuku a obrazu, pričom podľa názoru sťažovateľa jednak neboli splnené podmienky pre takúto formu výsluchu a súčasne nebola pri označenom úkone zabezpečená účasť náhradného sudcu v zákonom predpísanom rozsahu.

Najvyšší súd na odvolacie námietky obžalovaných, teda aj sťažovateľa, v uvedenom smere reagoval takto:

«Použitie zariadenia na prenos zvuku a obrazu (telemost) pri výsluchu svedka [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní, námietka smeruje k nedostatku bezpečnostných alebo iných dôvodov na takýto postup.

Samotná okolnosť, že ide o chráneného svedka, indikuje bezpečnostné riziká, ktoré sú najmä v prípade svedectva o násilnej trestnej činnosti „iným vážnym dôvodom“ – to sa týka kontextu primeraného použitia § 134 ods. 1, v zmysle § 134 ods. 3 Tr. por.

Pri použití § 134 ods. 3 Tr. por. v nadväznosti na ods. 1 tohto ustanovenia sú zohľadniteľné „vážne dôvody“. Takým dôvodom je nepochybne bezpečnostné hľadisko súvisiace s podstatou inštitútu chráneného svedka, a to aj vo vzťahu k účasti na hlavnom pojednávaní, preprave na hlavné pojednávanie a utajeniu miesta pobytu (ako na to obsahovo odkázal ŠTS vo svojom uznesení z 12. septembra 2015).

Výsluch prostredníctvom prenosového zariadenia, procesne garantovaný účasťou náhradného sudcu pri výsluchu spĺňa všetky kritéria bezprostrednosti a nie je prekážkou uplatnenia práv obžalovaných.

To platí aj v prejednávanej veci a spochybňovanie riadneho priebehu výsluchu svedka [REDAKOVANÉ], teda výsluchu bez technickej alebo inej manipulácie, je garantované účasťou náhradného sudcu na výsluchu.

Tejto okolnosti sa týka aj ďalšia odvolacia námietka, a to že náhradný sudca sa nezúčastnil zvyšku hlavného pojednávania.

Tu platí, že ustanovenie § 246 ods. 1 a 2 Tr. por. je potrebné vo vzťahu ku odseku 3 tohto ustanovenia vyložiť z hľadiska účelu dotknutého inštitútu (výsluch ohrozeného svedka, chráneného svedka alebo svedka s utajenou totožnosťou s využitím technického zariadenia na prenos zvuku a obrazu), teda reštriktívne. To znamená, že náhradný sudca sa v takom prípade zúčastní len výsluchu svedka, nie prevyšujúcej časti hlavného pojednávania. V tom je rozdiel oproti účasti náhradného sudcu na hlavnom pojednávaní z dôvodu predpokladu jeho dlhšieho trvania.

Bez ohľadu na uvedené, práva obžalovaných v tejto súvislosti nemôžu a v prejednávanej veci nemohli byť nijako dotknuté, keďže nevznikla potreba nahradiť sudcu (člena senátu) v konaní a pri rozhodovaní. Účasť náhradného sudcu (prítomného pri dotknutom výsluchu) na zvyšku hlavného pojednávania by teda na zložení senátu pri rozhodovaní vo veci (hlasovaní) nič nezmenila ani v zmysle § 246 ods. 2 Trestného poriadku.»

Ústavný súd sa oboznámil s právnou úpravou súdom aplikovanou a interpretovanou:

Podľa § 134 ods. 1 Trestného poriadku svedok, ktorý sa pre svoj vek, chorobu, telesnú alebo duševnú poruchu, alebo z iných vážnych dôvodov nemôže dostaviť na výsluch, môže byť vypočutý pomocou technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu.

Podľa § 134 ods. 3 Trestného poriadku ustanovenie odseku 1 sa primerane použije aj pri výsluchu ohrozeného svedka alebo chráneného svedka, ktorému sa poskytuje pomoc podľa osobitného zákona. Rovnako sa postupuje v prípade, ak taký svedok má byť vypočúvaný v inej veci alebo pri výsluchu svedka v trestnom konaní o trestných činoch terorizmu.

Podľa § 246 ods. 1 Trestného poriadku ak možno dôvodne predpokladať, že hlavné pojednávanie bude trvať dlhší čas alebo ak sa navrhuje výsluch agenta, ohrozeného svedka, chráneného svedka alebo svedka, ktorého totožnosť je utajená, a ak sa počíta s využitím technických zariadení na prenos zvuku a obrazu, zariadi predseda súdu na návrh predsedu senátu, aby sa na hlavnom pojednávaní zúčastnili jeden alebo dvaja náhradní sudcovia alebo prísediaci.

Podľa § 246 ods. 2 Trestného poriadku náhradný sudca alebo prísediaci má postavenie člena senátu. Hlasovania sa však zúčastní len v tom prípade, ak do konania nastúpil namiesto sudcu alebo prísediaceho, ktorému v ďalšej účasti na hlavnom pojednávaní zabránila nejaká prekážka. Sudca alebo prísediaci, za ktorého nastúpil náhradný sudca alebo prísediaci, sa hlavného pojednávania už ďalej nezúčastňuje.

Podľa § 246 ods. 3 Trestného poriadku ak sa vykonáva výsluch agenta, ohrozeného svedka, chráneného svedka alebo svedka, ktorého totožnosť je utajená s využitím technických zariadení určených na prenos zvuku alebo obrazu mimo pojednávacej siene, zúčastní sa ho náhradný sudca.

Najvyšší súd v odpovedi na odvolacie námietky sťažovateľovi jasne vysvetlil, že už samotné znenie nadväzujúceho ustanovenia § 134 ods. 3 Trestného poriadku indikuje u tzv. chráneného svedka tzv. iný vážny dôvod opodstatňujúci v zmysle ustanovenia § 134 ods. 1 Trestného poriadku možnosť realizácie výsluchu prostredníctvom telemostu. Ďalej tiež poukázal na to, že nadväzujúca právna úprava (inštitút náhradného sudcu) regulujúca uplatnenie tejto formy výsluchu garantuje prostredníctvom prítomnosti náhradného sudcu kritérium bezprostrednosti pre účely zachovania práv obhajoby v plnom rozsahu a že tiež z takto vymedzeného účelu vyplýva povinnosť účasti náhradného sudcu v danom prípade práve na časový úsek výsluchu prostredníctvom telemostu, nie pre celé hlavné pojednávanie.

Ústavný súd je toho názoru, že interpretácia poskytnutá sťažovateľovi zo strany najvyššieho súdu je náležitá, logická a predovšetkým nijako neodporuje zmyslu a účelu aplikovaných inštitútov Trestného poriadku (telemost a náhradný sudca). Ústavný súd tak nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľom označených základných práv, a preto sťažnosť v uvedenej časti posúdil ako zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľ v sťažnosti uplatnil námietky týkajúce sa uloženého trestu prepadnutia majetku, kde dôvodil nedostatkom skutkových zistení ako správneho vecného podkladu pre uloženie uvedeného trestu.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že v odvolaniach okrem iného napadli všetci obžalovaní aj samotnú podstatu uloženia trestu prepadnutia majetku z hľadiska podmienok pre takýto postup.

Najvyšší súd v odôvodnení rozsudku v uvedenom smere dôvodil: „*Treba v reakcii na uplatnené odvolacie námietky uviesť (ako to uviedol aj ŠTS) ide o obligatórne uloženie trestu prepadnutia majetku podľa vyššie označeného ustanovenia (§ 58 ods. 3 Tr. zák.), ak bol spáchaný trestný čin uvedený v tomto ustanovení (v tomto prípade § 296 Tr. zák., alebo § 172 ods. 4 Tr. zák.). To bolo relevantné u tých páchatel'ov, ktorí sa takej trestnej činnosti aspoň sčasti dopustili (ich trestná činnosť bola ešte páchaná) od 1. septembra 2011 (vrátane tohto dňa), čo vyplýva zo znenia dotknutých skutkov, teda dotknutá trestná činnosť bola páchaná po nadobudnutí účinnosti zákona č. 262/2011 Z.z., ktorým bolo do Trestného zákona zavedené ustanovenie § 58 ods. 3, v dôsledku čoho bol Trestný zákon v tomto znení použitý na posúdenie trestnej činnosti a ukládanie trestu ako zákon účinný v čase spáchania činu (§ 2 ods. 1 Tr. zák.). Nebolo teda potrebné dokazovať, že ten-ktorý obžalovaný nadobudol majetok aspoň v značnom rozsahu trestnou činnosťou alebo z príjmov z nej pochádzajúcich. Tým je aj daná odpoveď na uplatnené odvolacie námietky v tomto smere.*“

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia prostredníctvom interpretácie dotknutej právnej úpravy sťažovateľovi jasne vysvetlil podmienky pre uloženie tohto trestu v kontexte jeho individuálnej situácie, kde skonštatoval ich splnenie, a teda vecnú správnosť uloženého trestu. Ústavný súd tak kvalifikuje sťažnosť sťažovateľ v danej časti ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené čiastkové závery ústavný súd sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol, tak ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2016